

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2023, sp. zn. 24 Cdo 2347/2022, ECLI:CZ:NS:2023:24.CDO.2347.2022.1

Číslo: 27/2024

Právní věta:

Před rozhodnutím o omezení rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti ve smyslu ustanovení § 865 odst. 2 o. z. soud vždy musí posoudit, zda je v konkrétním případě v souladu se zájmy dítěte, aby rodičovská odpovědnost (rodiče omezeného ve svéprávnosti) byla omezena (její výkon pozastaven). Soud proto nejen objasní (zejména za pomoci znaleckého posudku), zda (případně do jaké míry) je posuzovaný rodič objektivně schopen výkonu jednotlivých složek rodičovské odpovědnosti ve vztahu ke konkrétnímu nezletilému dítěti, nýbrž je nezbytné, aby pečlivě prošetřil také osobní a majetkové poměry dotčeného nezletilého dítěte, zejména kde a v jakých podmínkách žije, jak je vzhledem k jeho věku zajištěna péče o něj, jakým způsobem je postaráno o jeho potřeby a jeho duševní i fyzický vývoj, do jakých se dostává situací, jež mohou ohrozit jeho zájmy. Je-li dítě ve věku, kdy je již schopno participovat na řízení, je soud povinen přihlédnout i k názoru dotčeného dítěte. Má-li dojít omezením rodičovské odpovědnosti jednoho rodiče ke koncentraci rodičovské odpovědnosti (v rozsahu tohoto omezení) v osobě druhého rodiče, měl by soud vzít v úvahu i osobu druhého rodiče a jeho poměry. Teprve tehdy, má-li soud nejen o rodiči (příp. o obou rodičích), ale především o dítěti a jeho celkových poměrech spolehlivá skutková zjištění, vymezí rozsah omezení rodičovské odpovědnosti rodiče ve smyslu ustanovení § 468a odst. 3 z. ř. s.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.05.2023

Spisová značka: 24 Cdo 2347/2022

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Omezení svéprávnosti (o. z.) [Svéprávnost (o. z.)], Rodičovská odpovědnost (o. z.)

Předpisy: § 468a z. ř. s.

§ 57 odst. 1 o. z.

§ 858 o. z.

§ 865 odst. 2 o. z.

§ 866 o. z.

§ 868 odst. 2 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Návrhem Městské části Praha 4 (orgánu sociálně-právní ochrany dětí), doručeným soudem prvního stupně dne 24.7.2019 byla zahájena řízení ve věcech svéprávnosti, rodičovské odpovědnosti a opatrovnictví posuzované, která Okresní soud Praha-západ usnesením ze dne 13.8.2019 č.j. 35 Nc 1708/2019-27 podle ustanovení § 468a odst. 1 z. ř. s. spojil ke společnému projednání. Návrh byl podán na podnět porodnice Rakovník, kde se posuzované narodila nezletilá AAAAA, jejíž oba rodiče trpí mentálním postižením. Podle názoru navrhovatelky posuzovaná s ohledem na svůj zdravotní stav „není schopna řádně zabezpečit sebe ani nezl. AAAAA“.

2. Okresní soud Praha-západ rozsudkem ze dne 16.8.2021 č.j. 35 Nc 1708/2019-475, ve znění usnesení ze dne 12.10.2021 č.j. 35 Nc 1708/2019-486, omezil posuzovanou ve svéprávnosti na dobu tří let tak, že „není způsobilá činit právní jednání majetkoprávní povahy ve výši přesahující 500 Kč, není způsobilá k právnímu jednání spočívajícímu v uzavírání smluv o půjčce, úvěru a leasingu a smlouvy se závazkem k finančnímu plnění, nikoli jen jednorázovému nebo smluv obdobné povahy týkajících se finančních služeb, nájemní smlouvy, smlouvy o poskytování sociálních služeb, není způsobilá samostatně právně jednat v pracovněprávních vztazích, není způsobilá samostatně jednat ve věcech dávek státní sociální podpory, dávek hmotné nouze, dávek důchodového pojištění, není způsobilá posoudit poskytnutí zdravotních služeb a důsledky jejich poskytnutí, rozhodovat o zásahu do své duševní a tělesné integrity a podat informovaný souhlas s léčbou, není způsobilá pořizovat pro případ smrti či rozhodovat o vydědění, není způsobilá uzavřít manželství, osvojit dítě, domáhat se určení či popření rodičovství“ (výrok I.), a „není způsobilá vykonávat volební právo“ (výrok III.); současně soud prvního stupně jmenoval posuzované opatrovnici M. A. (matku posuzované) s tím, že opatrovnice je povinna zastupovat posuzovanou ve všech jejích záležitostech, ve kterých nemůže jednat samostatně (výrok II.), omezil rodičovskou odpovědnost posuzované tak, že „posuzované zůstává zachováno právo osobní péče o dítě a právo na osobní styk s dítětem“, přičemž „rozsah rodičovské odpovědnosti posuzované se ve vztahu k nezletilé omezuje tak, že posuzovaná není způsobilá rozhodovat v otázkách zdraví nezletilé, není způsobilá nezletilou zastupovat, není způsobilá rozhodovat o podstatných záležitostech nezletilé a o správě jejího jmění“ (výrok IV.), a závěrem rozhodl o nákladech řízení účastníků a státu (výroky V. a VI.). Soud prvního stupně z provedených důkazů (především ze znaleckých posudků a výpovědí znalkyň MUDr. I. S. a MUDr. M. C., svědeckých výpovědí ošetřujících lékařů, rodinných příslušníků i samotné posuzované) zjistil, že posuzovaná trpí duševní poruchou, a to středně těžkou mentální retardací. Problémy mohou nastat za mimořádných situací, patrná je její nezralost, reaguje úzkostně. Posuzovaná s manželem V. M. (který má rovněž určité mentální postižení) má dítě, rodina péči o novorozence zajišťovala za maximální pomoci prarodičů z obou stran, kteří se v domácnosti posuzované za tímto účelem střídali. Později při řešení rodičovské odpovědnosti manželů se začaly vyostřovat neshody mezi přístupy obou rodin manželů, což vedlo k rozpadu manželství posuzované a manželé začali žít odděleně. Posuzovaná nyní žije u rodičů, dítě si rodiny po týdnu střídají. U rodičů má posuzovaná zázemí, rodiče jsou jí oporou. Je schopna péče o dítě v běžných denních aktivitách, které má zažité, ve složitějších situacích (nemoc dítěte, návštěva lékaře, vyřizování úředních záležitostí, správa jmění) potřebuje dopomoci. Schopnost všestranně rozvíjet dceru je u posuzované limitována intelektovým potenciálem, posuzovaná si však dokáže říci o radu. Protože v právních jednáních v určitých oblastech posuzovaná potřebuje zvýšenou ochranu a hrozí jí újma, přistoupil soud prvního stupně k omezení svéprávnosti posuzované v odpovídajícím rozsahu. Jde-li o omezení rodičovské odpovědnosti, soud prvního stupně přihlédl k věku nezletilého dítěte, kdy není zatím potřeba řešit nic zásadního, jde-li o správu jmění a vzdělávání. Komplikovanější jsou záležitosti zdraví vzhledem k

nerovnoměrnému a pomalejšímu vývoji dítěte. Shledal, že posuzovaná není schopna dítě zajistit v oblastech, v nichž je sama omezena ve svéprávnosti. Jde-li o osobní péči, přihlédl k tomu, že posuzovaná má silný vztah k dceři, nechce o ni přijít. Pod dohledem svých rodičů je takové péče o dítě schopna a pro její styk s dcerou není potřeba dávat podmínku přítomnosti jiné osoby. Hmotněprávním opatrovníkem posuzované soud prvního stupně jmenoval její matku M. A., neboť jde o její nejbližší osobu, která se posuzované vždy maximálně věnovala, a přes určité výhrady k alternativnímu stylu života (zejména, jde-li o péči o zdraví), nelze matku posuzované z této funkce vyloučit.

3. K odvolání Městské části Praha 4 a V. M. (do výroků o rodičovské odpovědnosti posuzované a jmenování opatrovníka) Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 3.2.2022 č.j. 24 Co 256/2021-560 změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku IV. tak, že „rodičovská odpovědnost posuzované ve vztahu k nezletilé AAAAA se neomezuje“ (výrok I.); současně odmítl odvolání V. M. proti výroku II. tohoto rozsudku, jímž bylo rozhodnuto o jmenování opatrovníka posuzované (výrok IV.), a rozhodl o nákladech řízení účastníků a státu před soudy obou stupňů (výroky II. a III.). Odvolací soud zdůraznil, že byť je vázán rozhodnutím o omezení svéprávnosti posuzované, které nebylo napadeno odvoláním, je třeba mít na zřeteli, že posouzení rodičovské odpovědnosti posuzované je (ve vztahu k řízení o svéprávnosti) relativně samostatným řízením (se samostatným skutkovým základem), s relativně samostatným okruhem účastníků, kdy výroky v těchto věcech mají rovněž relativně samostatnou povahu, a proto mohou i zásadně samostatně nabýt právní moci. Zabývá se dále samostatně tím, zda zde (ne)jsou dány podmínky pro zásah do rodičovské odpovědnosti posuzované ve vztahu k nezletilé dceři, odvolací soud provedl výklad a porovnání možných právních opatření (formou omezení, pozastavení nebo omezení výkonu rodičovské odpovědnosti) a jejich důsledků se zřetelem na nejlepší zájem dítěte a judikaturou opakovaně zdůrazňovaný princip minimalizace zásahu do práva na rodinný život. S ohledem na uvedené konstatoval, že „v dané konkrétní věci je sice zřejmé, že posuzovaná (matka nezletilé dcery) objektivně není schopna samostatného výkonu rodičovské odpovědnosti ve všech jejích podstatných právech a povinnostech, a to z důvodu její duševní nezpůsobilosti“, avšak že „současně je nutno přihlídnout k tomu, že je zde zajištěno aktuálně v případě výkonu její rodičovské odpovědnosti takové prostředí poskytující matce podporu a pomoc (a to i konkrétním výkonem některých povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti), že jsou vytvořeny rodinné vztahy mezi matkou a dcerou a že nenastala situace, kterou by bylo možno hodnotit tak, že matka svou rodičovskou odpovědnost tímto (specifickým) způsobem nevykonává řádně“. Zároveň „je takto dlouhodobě situace stabilizována a není zde žádný legitimní zájem (odůvodněný ohrožením zájmů nezletilé při tomto výkonu rodičovské odpovědnosti), aby bylo do této situace ze strany soudu zasahováno“. Podle názoru odvolacího soudu „by takový zásah v dané situaci byl zjevně nepřiměřeným zásahem do práva na rodinný život, a to i s přihlédnutím k tomu, že sítace rodičovské odpovědnosti matky by ze zákona vedla ke koncentraci rodičovské odpovědnosti do rukou otce a matce by pak v případě pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti či omezení výkonu rodičovské odpovědnosti náleželo jen právo vyplývající z pasivního nositelství rodičovské odpovědnosti“. Takový nový stav „by pak přinášel v neprospěch nezletilé významný prvek nestability ve vztahu k již stabilizované současné situaci“. Odvolací soud proto na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že v dané situaci, kdy „v uplynulém období ve vztahu k rodičovské odpovědnosti zásadně nenastala žádná situace, kterou by matka svým specifickým výkonem rodičovské odpovědnosti fakticky nevyřešila“, „není nutno výslovně zasahovat do rodičovských práv matky soudním rozhodnutím“ a rodičovskou odpovědnost posuzované jakkoli omezovat, přičemž „ze zjištěných skutečností, s přihlédnutím k věku dítěte a jeho aktuálním potřebám i potřebám v blízké budoucnosti ani není důvod předpokládat, že by se tato situace zásadně změnila“. Z uvedených důvodů odvolací soud „nepovažuje za překážku tohoto rozhodnutí ani skutečnost, že matka byla ve svéprávnosti z důvodu duševní poruchy omezena, a to i vzhledem ke zmíněnému zákazu diskriminace z důvodu duševní nezpůsobilosti rodiče dítěte“. Odmítnutí odvolání V. M. do výroku o jmenování opatrovníka posuzované odůvodnil tím, že odvolání bylo podáno osobou, která k tomuto úkonu

nebyla subjektivně legitimována.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu (do měnícího výroku o rodičovské odpovědnosti posuzované) podal V. M. (otec nezletilé AAAAA) dovolání. Vytkl odvolacímu soudu, že na rozdíl od soudu prvního stupně učinil na základě totožného skutkového stavu „diametrálně odlišný“ závěr o „zachování plné rodičovské odpovědnosti“ posuzované ve vztahu k nezletilé dceři, ačkoli podle názoru dovolatele „na základě provedeného dokazování a skutkových zjištění je na místě omezení rodičovské odpovědnosti posuzované“. Vyslovil nesouhlas se závěrem odvolacího soudu, že řízení o omezení svéprávnosti rodiče a řízení o rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče (jako „součást“ řízení o svéprávnosti) jsou dvě relativně samostatná řízení. Podle názoru dovolatele je výkon rodičovské odpovědnosti závislý na rozsahu omezení svéprávnosti dotčeného rodiče a musí být o něm rozhodnuto s ohledem na nejlepší zájem dítěte. Mělo by platit, že „v rozsahu, ve kterém je rodič sám omezen ve svéprávnosti, by měl být omezen v rodičovské odpovědnosti v souladu s ochranou nejlepšího zájmu dítěte“. Rodičovská odpovědnost posuzované by tak podle názoru dovolatele měla být omezena nejen ve všech složkách vyjmenovaných ve výroku soudu prvního stupně, ale též ve složce práva osobní péče o nezletilou, včetně práva na osobní styk s nezletilou. Poukázal především na závěry znalkyň MUDr. S. a MUDr. C., z nichž vyplynulo, že posuzovaná je sice schopna osobní péče o nezletilou, osobního styku s ní, nicméně za předpokladu přítomnosti třetí svéprávné osoby, přičemž potřebuje dopomoc i se zajištěním zcela základních potřeb nezletilé. Toto připouští i odvolací soud (že posuzovaná není samostatného výkonu péče o nezletilou schopna), přesto však rodičovskou odpovědnost posuzované neomezil, ačkoli „vzhledem k projevům posuzované a její neschopnosti samostatné péče o nezletilou“ je zachování současného stavu „pro nezletilou zcela ohrožující a nebezpečné“. V daném případě – jak dovolatel zdůraznil – „je evidentní“, že posuzovaná není schopna jednat samostatně v žádných otázkách týkajících se výkonu rodičovské odpovědnosti a „pro nezletilou je zachování plné rodičovské odpovědnosti včetně jejího výkonu v rukách posuzované krajně ohrožující“ (především s ohledem na skutečnost, že otázky týkající se péče o nezletilou jsou v současné době ponechány v rozhodovací pravomoci matky posuzované) a „zcela jednoznačně odporuje nejlepšímu zájmu nezletilé“. To se projevilo již v okamžiku samotného porodu, kdy posuzovaná na popud své matky (zastánkyně alternativní medicíny) odmítla standardní postup porodní a poporodní péče, a bylo tak „zcela zbytečně hazardováno“ se zdravím posuzované i nezletilé. Za dané situace odvolací soud svým rozhodnutím „de facto nepřímě automaticky přiřkl výkon rodičovské odpovědnosti rodičům posuzované, což je zcela v rozporu s příslušnými ustanoveními občanského zákoníku o rodičovské odpovědnosti“. Dovolatel proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu „ve spojení s rozsudkem soudu prvního stupně“ zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu – dále jen „o. s. ř.“) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

6. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

7. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo

procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

8. V projednávané věci závisí rozsudek odvolacího soudu v dovolání napadené části (v níž bylo rozhodnuto o rodičovské odpovědnosti posuzované) – mimo jiné – na vyřešení právních otázek, jaký je vztah mezi řízením o svéprávnosti rodiče a řízením o jeho rodičovské odpovědnosti, a jaké jsou předpoklady a důsledky rozhodnutí soudu o omezení rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti. Vzhledem k tomu, že první právní otázka doposud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena a druhá právní otázka dosud nebyla vyřešena ve všech souvislostech, dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že dovolání V. M. (otce nezletilého dítěte) je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

IV. Důvodnost dovolání

9. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

10. Podle ustanovení § 55 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“), k omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti. Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření (§ 55 odst. 2 o. z.).

Podle ustanovení § 57 odst. 1 o. z. soud může omezit svéprávnost člověka v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat, a vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil.

Podle ustanovení § 858 o. z. rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Podle ustanovení § 865 odst. 2 o. z. rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti.

Podle ustanovení § 866 o. z. pro rozhodnutí soudu, které se týká rozsahu rodičovské odpovědnosti nebo způsobu či rozsahu, v jakém ji rodiče mají vykonávat, jsou určující zájmy dítěte.

Podle ustanovení § 868 odst. 2 o. z. výkon rodičovské odpovědnosti rodiče, jehož svéprávnost byla v této oblasti omezena, je po dobu omezení jeho svéprávnosti pozastaven, ledaže soud rozhodne, že se rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem.

Podle ustanovení § 468a odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v platném znění (dále jen „z. ř. s.“), nebylo-li zastaveno řízení o svéprávnosti rodiče nezletilého dítěte podle § 35 odst. 2, soud zahájí řízení ve věcech rodičovské odpovědnosti a řízení spojí. Pro řízení je příslušný

soud, který vede řízení o svéprávnosti (§ 468a odst. 2 z. ř. s.).

Podle ustanovení § 468a odst. 3 z. ř. s. v rozsudku, jímž se omezuje svéprávnost v oblasti rodičovské odpovědnosti, vymezí soud rozsah, v jakém způsobilost posuzovaného omezil, nepostačující-li vzhledem k zájmu dítěte mírnější a méně omezující opatření.

11. Z citovaných ustanovení vyplývá, že soud v řízení o omezení svéprávnosti rodiče je vždy povinen současně rozhodnout i o jeho rodičovské odpovědnosti. Jedná se o obligatorní součást rozsudku. Je-li tedy vedeno řízení o omezení svéprávnosti, je soud povinen z úřední povinnosti (*ex officio*) prověřit, zda posuzovaný je či není rodičem nezletilého dítěte. V kladném případě soud, který vede řízení o svéprávnosti dotčeného rodiče, bez dalšího zahájí řízení ve věci jeho rodičovské odpovědnosti a spojí s ním již vedené řízení o omezení svéprávnosti, případně – tak jako tomu bylo v posuzované věci – obě řízení (spolu s řízením ve věci opatrovnictví posuzovaného rodiče), následně spojená soudem prvního stupně, mohou být též zahájena jedním návrhem. V tomto (spojeném) řízení se pak stanou dalšími účastníky nezletilé dítě (zastoupené kolizním opatrovníkem) a druhý rodič.

12. Obdobně bude soud postupovat, zjistí-li, že osobě již dříve (pravomocně) omezené ve svéprávnosti rozhodnutím soudu se narodilo dítě. V takovém případě již není nezbytné, aby o rodičovské odpovědnosti této osoby (již pravomocně omezené ve svéprávnosti) rozhodoval soud, který vedl řízení o svéprávnosti, ale (samotné) řízení o rodičovské odpovědnosti může vést i soud příslušný ve věcech péče o nezletilé [§ 466 písm. e) a § 467 z. ř. s.]. O rodičovské odpovědnosti přitom soud může rozhodovat jen tehdy, je-li posuzovaný (omezený ve svéprávnosti) již rodičem, a pouze ve vztahu ke konkrétnímu (již narozenému) dítěti, nikoliv do budoucna ve vztahu k doposud nenarozeným dětem. Je tomu tak proto, že rodičovská odpovědnost vzniká (až) narozením dítěte a rodič povinnosti a práva z ní vyplývající může vykonávat nejdříve po narození dítěte (viz § 858 věta první za středníkem o. z.). Předmět řízení o rodičovské odpovědnosti současně zahrnuje toliko složky rodičovské odpovědnosti vyjmenované v ustanovení § 858 o. z.; nezahrnuje právo posuzovaného dát souhlas k osvojení dítěte, ani právo učinit prohlášení o určení či popření rodičovství, která jsou předmětem řízení ve věci svéprávnosti, a o nichž lze rozhodnout i do budoucna bez vazby ke konkrétnímu dítěti.

13. Současná právní úprava zároveň nabízí odpověď na otázku, jaký je vztah mezi oběma řízeními, tedy řízením o svéprávnosti rodiče a řízením o jeho rodičovské odpovědnosti. Z dikce ustanovení § 468a odst. 1 z. ř. s. jednak vyplývá, že zahájení řízení o rodičovské odpovědnosti je podmíněno vedením řízení o svéprávnosti rodiče. Zjistí-li tedy soud, že osoba, o jejíž svéprávnosti je vedeno řízení, je rodičem, je povinen zahájit řízení o rodičovské odpovědnosti této osoby (rodiče). Současně je soud podle zmíněného ustanovení povinen toto řízení „spojit“ s řízením o svéprávnosti této osoby. Z takto pojaté právní úpravy – jak lze odvolacímu soudu přisvědčit – je zřejmé, že zákon nakládá s řízením o svéprávnosti rodiče a řízením o jeho rodičovské odpovědnosti jako s relativně samostatnými řízeními, jinak by neukládal soudu povinnost tato řízení „spojit“. Tato relativně samostatná povaha řízení o svéprávnosti rodiče a řízení o jeho rodičovské odpovědnosti se projevuje nejen v odlišném okruhu účastníků řízení (v řízení o rodičovské odpovědnosti jsou účastníky též nezletilé dítě, zastoupené kolizním opatrovníkem, a druhý rodič), ale především v odlišném předmětu jednotlivých řízení, z čehož pramení povinnost soudu rozhodnout o svéprávnosti rodiče a jeho rodičovské odpovědnosti samostatnými výroky, které pak zásadně mohou samostatně (nezávisle na sobě) nabýt právní moci (srov. § 206 o. s. ř.). Odlišnost předmětu řízení zároveň znamená, že každé řízení má rovněž svůj vlastní (relativně samostatný) skutkový základ významný pro posouzení věci, který se odvíjí od skutkové podstaty právní normy, která má být v dané věci použita, a tkví především v rozdílných hlediscích, k nimž je soud povinen při svém rozhodování přihlížet. Zatímco pro rozhodnutí soudu ve věci omezení svéprávnosti jsou zásadní zájmy posuzovaného člověka (rodiče) (srov. § 55 odst. 1 o. z.), pro rozhodnutí ve věci jeho rodičovské odpovědnosti jsou rozhodující zájmy dítěte (srov. § 866 o. z.), zejména – jak bude níže podrobněji vysvětleno – jeho právo na rodinný život.

Proto, i když je mimo pochybnost, že soud při rozhodování o rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti musí přihlídnout též k rozsahu, v jakém byla svéprávnost rodiče omezena, přesto nelze výsledek řízení o rodičovské odpovědnosti bez dalšího předjímat jen na základě výsledku řízení o svéprávnosti rodiče, neboť úsudek soudu o rodičovské odpovědnosti vychází (musí vycházet) z jiných principů a hledisek než rozhodnutí o svéprávnosti rodiče. Uvedené není v rozporu s požadavkem zákonodárce, aby rozsah omezení rodičovské odpovědnosti „nebyl neproporcionální“ vzhledem k rozsahu omezení ve způsobilosti právně jednat (viz důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., změna občanského soudního řádu a dalších zákonů, zvláštní část, část druhá, čl. III. k bodu č. 19 (§ 468a); Poslanecká sněmovna PČR, rok 2016, sněmovní tisk č. 987/0).

14. Nynější postavení rodiče omezeného ve svéprávnosti je zcela odlišné od předchozí právní úpravy obsažené v zákoně 94/1963 Sb., o rodině (ve znění účinném do 31.12.2013), podle níž rodič zbavený či omezený ve způsobilosti k právním úkonům neměl, nevykonával a ani soud mu nemohl přiznat rodičovskou zodpovědnost [(viz. komentář Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975); 2. vydání, 2020, s. 774–782; L. Westphalová)]. Současná právní úprava (účinná od 1.1.2014) přiznává rodiči omezenému ve svéprávnosti nositelství rodičovské odpovědnosti, její výkon je však závislý na rozsahu, v jakém byla svéprávnost rodiče v této oblasti omezena.

15. Omezí-li soud svéprávnost rodiče v oblasti rodičovské odpovědnosti v celém rozsahu, bude rodič i nadále nositelem rodičovské odpovědnosti, nebude ji však vykonávat. Výkon rodičovské odpovědnosti bude po dobu takto omezené svéprávnosti pozastaven ze zákona (*ex lege*) v celém rozsahu (tedy v rozsahu všech složek rodičovské odpovědnosti uvedených v ustanovení § 858 o. z.), ledaže soud rozhodne, že se rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem (srov. § 868 odst. 2 o. z.). Zákon současně předpokládá, že může nastat situace, kdy vzhledem k okolnostem konkrétního případu nebude třeba rodiče (omezeného ve svéprávnosti) omezit v oblasti rodičovské odpovědnosti v celém rozsahu, nýbrž pouze v některých jejích složkách (případně konkrétních právních jednáních). Ustanovení § 468a odst. 3 z. ř. s. proto ukládá soudu, aby v rozsudku, kterým omezuje svéprávnost posuzovaného v oblasti rodičovské odpovědnosti, „vymezil rozsah, v jakém způsobilost posuzovaného rodiče omezil“. Výrok rozsudku v takovém případě bude obsahovat taxativní výčet složek rodičovské odpovědnosti (případně konkrétních právních jednání), v jakých je rodičovská odpovědnost posuzovaného rodiče omezena. Výkon rodičovské odpovědnosti pak bude (ze zákona) pozastaven pouze ve složkách (případně konkrétních právních jednáních) vyjmenovaných ve výroku rozsudku. Připadá-li ovšem u posuzovaného rodiče v úvahu pouze zachování výkonu povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem, pak je třeba výrok rozsudku přizpůsobit dikci ustanovení § 868 odst. 2 o. z., a omezit rodičovskou odpovědnost posuzovaného rodiče v celém rozsahu, vyjma výkonu povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem. Výkon rodičovské odpovědnosti posuzovaného bude v takovém případě (ze zákona) pozastaven v celém rozsahu, s výjimkou výkonu povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem.

16. Toto ze zákona vzniklé pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti u rodiče omezeného ve svéprávnosti není chápáno (na rozdíl od omezení, příp. omezení výkonu, nebo zbavení rodičovské odpovědnosti plně svéprávného rodiče – srov. § 870 a § 871 o. z.) jako sankce pro rodiče, který řádně neplní své povinnosti nebo porušuje svá práva vůči dítěti. Obdobně je ostatně chápáno i pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti z rozhodnutí soudu u plně svéprávného rodiče, jemuž brání ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná okolnost (srov. § 869 odst. 1 o. z.). Zásadním důvodem, pro který dojde k pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti, je jediné skutečnost, že to z objektivních důvodů vyžaduje zájem dítěte. Jak rovněž správně uvedl odvolací soud, pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti, vzniklé ze zákona na základě rozhodnutí soudu o omezení rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti, zásadně sdílí dobu trvání omezení svéprávnosti rodiče stanovenou soudem podle ustanovení § 59 o. z., a tudíž je svou povahou (stejně

tak jako institut omezení svéprávnosti) nikoli trvalým, ale pouze dočasným opatřením (s výhradou změny poměrů posuzovaného rodiče, případně dotčeného dítěte – srov. § 60 o. z.). Z toho vyplývá, že soud při rozhodování o prodloužení omezení svéprávnosti rodiče znovu (nově) musí rozhodnout také o rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče na základě okolností existujících v době tohoto nového rozhodnutí. Není přitom vyloučeno, že v případě změny poměrů dotčeného dítěte, která nastane dříve, než uplyne doba, po kterou byla svéprávnost rodiče pravomocně omezena, může vyvstat potřeba zahájit samostatné řízení ve věci rodičovské odpovědnosti ještě předtím, než bude rozhodováno o prodloužení omezení svéprávnosti rodiče. Příslušnost soudu by v takovém případě byla řešena obdobně jako situaci, kdy se rodiči, který byl již dříve pravomocně omezen ve svéprávnosti, narodilo dítě, tedy (samostatné) řízení o rodičovské odpovědnosti by mohl zahájit a vést také soud příslušný ve věcech péče o nezletilé.

17. Z hlediska důsledků omezení rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti je třeba mít na zřeteli, že dojde-li rozhodnutím soudu k omezení rodičovské odpovědnosti v celém rozsahu u jednoho rodiče (a tudíž v celém rozsahu dojde ze zákona k pozastavení výkonu jeho rodičovské odpovědnosti), znamená to, že formálně je tento rodič i nadále nositelem rodičovské odpovědnosti, ale práva a povinnosti z ní vyplývající nemůže vykonávat. Výkon těchto práv a povinností se koncentruje v osobě druhého rodiče, který jediný je oprávněn o dítěti rozhodovat, vychovávat ho, zastupovat ho a spravovat jeho majetek (ke složkám rodičovské odpovědnosti srov. § 858 o. z.). Přistoupí-li soud k omezení rozsahu rodičovské odpovědnosti u daného rodiče jen v některých složkách rodičovské odpovědnosti (a tudíž ze zákona dojde k pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti pouze v rozsahu tohoto omezení), pak v zásadě přechází v dotčeném rozsahu výkon takto omezené (pozastavené) rodičovské odpovědnosti opět na druhého rodiče; právní důsledky a reálné konsekvence jsou tedy i v tomto případě nejen pro rozhodnutí dotčeného rodiče (ale i pro druhého rodiče), jakož i samozřejmě pro nezletilé dítě zásadní (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.9.2018 sp. zn. [30 Cdo 412/2018](#)).

18. Pro rodiče a dítě je možnost být spolu základním prvkem rodinného života. Opatření, která jim v tom brání, představují zásah do práva na rodinný život (srov. čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Takový zásah ze strany státu (soudu) je možný, jen je-li nezbytný a v souladu se zákonem. Nezbytnost znamená, že zásah je založen na naléhavé společenské potřebě, která je zejména přiměřená sledovanému legitimnímu cíli, kterým je ochrana zájmu dětí. Pozastavení či omezení (výkonu) rodičovské odpovědnosti může být vysloveno jen tehdy, kdy podle objektivního důvodu vylučujícího její výkon takové opatření nezbytně vyžaduje zájem dítěte. I v takové situaci, kdy je dán zájem dítěte na úpravě již nastolených rodinných vztahů, je třeba při výběru konkrétního opatření představujícího zásah do práva na rodinný život zvažovat jeho přiměřenost. Jinými slovy, lze-li legitimního cíle dosáhnout mírnějšími prostředky, než jaké jsou některým z účastníků navrhovány, pak je na místě zvažovat tento mírnější zásah (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.3.2012 sp. zn. [30 Cdo 1686/2011](#)).

19. Jak přiléhavě zdůraznil rovněž odvolací soud v odůvodnění napadeného rozsudku, uvedená dvě judikaturní hlediska – zásada nejlepšího zájmu dítěte, který musí být předním hlediskem při rozhodování (k nejlepšímu zájmu dítěte srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.4.2012, sp. zn. [30 Cdo 3430/2011](#), uveřejněný pod č. 102 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2012) a princip minimalizace zásahu do práva na rodinný život (srov. již zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.3.2012, sp. zn. [30 Cdo 1686/2011](#), nebo též rozsudek ESLP ve věci K. a T. proti Finsku ze dne 12.7.2001, stížnost č. [25702/94](#), bod 178) – je nezbytné vzít v úvahu při rozhodování o pozastavení [či omezení (výkonu)] rodičovské odpovědnosti. Odvolací soud současně korektně poukázal i na ustanovení čl. 2 Úmluvy o právech dítěte ze dne 20.11.1989 (vyhlášené sdělením č. 104/1991 Sb.), které obsahuje závazek České republiky „respektovat a zabezpečit“ práva stanovená touto úmluvou každému dítěti „bez jakékoli diskriminace“ mj. z důvodu „tělesné nebo duševní

nezpůsobilosti“ jeho rodičů. Podle judikatury ESLP představují duševně nemocné osoby zranitelnou skupinu, jejíž práva vyžadují zvláštní pozornost ze strany státních orgánů (srov. rozsudek ESLP ve věci B. proti Rumunsku (č. 2) ze dne 19.2.2013, stížnost č. [1285/03](#), body 86 a 114, a rozsudek ESLP ve věci S. S. proti Slovinsku ze dne 30.10.2018, stížnost č. [40938/16](#), bod 84), a těmto osobám také musí být ze strany státu poskytnuta odpovídající pomoc při plnění jejich výchovných povinností (srov. rozsudek ESLP ve věci C. proti Rumunsku ze dne 18.2.2020, stížnost č. [3891/19](#)). V této souvislosti je proto třeba mít na zřeteli, že jakékoli nástroje sociální práce s rodinou, kde jeden nebo oba rodiče trpí duševní poruchou či jinými mentálními omezeními, je třeba zvažovat velmi individuálně s ohledem na konkrétní situaci v rodině a potřeby dítěte.

20. V posuzované věci odvolací soud neomezil rodičovskou odpovědnost posuzované ve vztahu k nezletilé dceři AAAAA, ačkoli posuzovaná byla rozsudkem Okresního soudu Praha-západ ze dne 16.8.2021 č.j. 35 Nc 1708/2019-475, ve znění usnesení ze dne 12.10.2021 č.j. 35 Nc 1708/2019-486, pravomocně (v oblastech vyjmenovaných ve výroku I.) omezena ve svéprávnosti, a ačkoli – jak odvolací soud výslovně akcentoval – „je zřejmé, že posuzovaná (matka nezletilé dcery) z důvodu její duševní nezpůsobilosti objektivně není schopna samostatného výkonu rodičovské odpovědnosti ve všech jejích podstatných právech a povinnostech“.

21. Je mimo pochybnost, že trvalá duševní porucha, jakou trpí posuzovaná, může být závažnou okolností, která může bránit rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti jako celku, případně ve výkonu jen některých jejích složek. Jak bylo uvedeno již výše, pro rozhodnutí o rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti je proto jistě významný rozsah, v jakém byla svéprávnost tohoto rodiče omezena. Obecně lze sdílet i názor odborné literatury, na který upozorňuje dovolatel, že „by mělo platit, že v rozsahu, ve kterém je sám (rodič) omezen ve svéprávnosti, by měl být omezen v rodičovské odpovědnosti v souladu s ochranou nejlepšího zájmu dítěte“ (k tomu srov. Králíčková, Z., Hrušáková, M., Westphalová, L. a kol.: Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, výklad k § 865 odst. 2). Nelze však přehlédnout, že i tento názor klade důraz na soulad přijatého opatření se zájmy dítěte, a tudíž rovněž předpokládá, že soud vždy musí posoudit, zda je v konkrétním případě v souladu se zájmy dítěte, aby rodičovská odpovědnost (rodiče omezeného ve svéprávnosti) byla omezena (její výkon pozastaven). Ke každému případu soud musí přistoupit individuálně, na základě řádně zjištěného skutkového stavu. Je proto potřeba, aby soud v průběhu řízení nejen objasnil (zejména za pomoci znaleckého posudku), zda (případně do jaké míry) je posuzovaný rodič objektivně schopen výkonu jednotlivých složek rodičovské odpovědnosti ve vztahu ke konkrétnímu nezletilému dítěti, nýbrž je nezbytné, aby pečlivě prošetřil také osobní a majetkové poměry dotčeného nezletilého dítěte, zejména kde a v jakých podmínkách žije, jak je vzhledem k jeho věku zajištěna péče o něj, jakým způsobem je postaráno o jeho potřeby a jeho duševní i fyzický vývoj, do jakých se dostává situací, jež mohou ohrozit jeho zájmy. Je-li dítě ve věku, kdy je již schopno participovat na řízení, je soud povinen přihlídnout i k názoru dotčeného dítěte. Má-li dojít omezením rodičovské odpovědnosti jednoho rodiče ke koncentraci rodičovské odpovědnosti (v rozsahu tohoto omezení) v osobě druhého rodiče, měl by soud vzít v úvahu i osobu druhého rodiče a jeho poměry. Teprve tehdy, má-li soud nejen o rodiči (příp. o obou rodičích), ale především o dítěti a jeho celkových poměrech úplný obraz, může zvolit správné opatření.

22. V projednávané věci bylo z hlediska skutkového stavu – mimo jiné – zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že posuzovaná byla (v rámci tohoto řízení) rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 16.8.2021 č.j. 35 Nc 1708/2019-475, ve znění usnesení ze dne 12.10.2021 č.j. 35 Nc 1708/2019-486, pravomocně (v oblastech vyjmenovaných ve výroku I.) omezena ve svéprávnosti. Nezletilá AAAAA se narodila v roce 2019 z manželství posuzované a V. M. Oba rodiče nezletilé trpí mentálním postižením. Podle závěrů znaleckých posudků MUDr. I. S. ze dne

15.4.2020 a MUDr. M. C. ze dne 3.12.2020 posuzovaná trpí závažnou duševní poruchou (středně těžkou mentální retardací), která závažně ovlivňuje schopnost posuzované právně jednat prakticky ve všech oblastech života ve společnosti. Posuzovaná – kromě jiného – není schopna samostatně zajistit potřebnou péči o dítě, jeho výchovu, vzdělání, správu jmění a zastoupení dítěte; je schopna pouze zajistit základní potřeby dítěte, jde-li o běžné denní aktivity; ve složitějších situacích péče o dítě je vždy potřeba nad posuzovanou vykonávat dohled a poskytovat jí pomoc. Z obsahu znaleckého posudku MUDr. I. S. ze dne 29.4.2021 (viz. č. l. 322), ve kterém se znalkyně vyjadřovala k procesní způsobilosti otce, vyplývá, že otec nezletilý (dovatel V. M.) trpí lehkou mentální retardací trvalého charakteru, epilepsií a organickou afektivní poruchou, které ovlivňují schopnost otce k výkonu jednotlivých složek rodičovské odpovědnosti. O svéprávnosti, opatrovnictví a rodičovské odpovědnosti otce je vedeno řízení u Okresního soudu Praha – západ pod sp. zn. 35 Nc 1709/2019 (viz. č. l. 117), jeho výsledek však není součástí spisu v posuzované věci.

23. Po narození nezletilé AAAAA se rodiče pokusili o společné manželské soužití za celodenní pomoci a podpory ze strany obou rodin (prarodičů nezletilých). V důsledku odlišných přístupů obou pečujících rodin k soužití manželů a péči o nezletilou však vznikaly časté stresové situace, které nepříznivě působily na zdravotní (duševní) stav obou rodičů nezletilých. Z tohoto důvodu začali rodiče nezletilé žít odděleně, každý v rámci nekonfliktního prostředí své rodiny, a současně zahájili (každý za faktické podpory vlastní rodiny) střídavou péči o nezletilou tak, že nezletilá AAAAA nyní (s výjimkou letních měsíců) pobývá střídavě jeden týden v prostředí jednoho rodiče a druhý týden v prostředí druhého rodiče. Posuzovaná v současné době vykonává péči o nezletilou za významné stálé přímé podpory a pomoci svých rodičů ve společném bydlišti s rodiči, kteří nad péčí posuzované vykonávají nejen neustálý dohled, ale také přispívají vlastními výkony v rámci péče o nezletilou, a dopomáhají i řešením ostatních záležitostí souvisejících s rodičovskou odpovědností posuzované. Posuzovaná se vykonávané péče o nezletilou osobně aktivně účastní, má k dceři silné citové pouto a jsou vytvořeny vztahy svědčící o existujícím rodinném životě matky (posuzované) a dcery. Doposud nenastala situace, kdy by byly významným způsobem ohroženy zájmy nezletilé, její vývoj, zdraví, výchova či majetek. Zájmy nezletilé nejsou ohroženy ani současnou faktickou střídavou výchovou v rodinném prostředí obou rodičů.

24. Za daného skutkového stavu, v rámci něhož si odvolací soud opatřil dostatečné skutkové podklady pro svůj úsudek v otázce rodičovské odpovědnosti posuzované, nejsou žádné pochybnosti o tom, že posuzovaná ve vztahu k nezletilé AAAAA z důvodu své duševní poruchy objektivně není schopna samostatného výkonu rodičovské odpovědnosti v podstatě ve všech jejích složkách (vyjma zajištění základních potřeb nezletilé v rámci běžných denních aktivit). Kromě osoby matky nezletilé (posuzované) však odvolací soud – v souladu s výkladem podaným shora – řádně prošetřil též poměry nezletilé AAAAA a důvodně přihlédl k tomu, že u posuzované „je v případě výkonu její rodičovské odpovědnosti aktuálně zajištěno takové prostředí poskytující matce (posuzované) podporu a pomoc (a to i konkrétním výkonem některých povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti), že jsou vytvořeny rodinné vztahy mezi matkou a dcerou a že nenastala situace, kterou by bylo možno hodnotit tak, že matka svou rodičovskou odpovědnost tímto (specifickým) způsobem nevykonává řádně“, a zároveň – jak dále akcentoval – „je takto dlouhodobě situace stabilizována“. Namítá-li dovatel, že zachování současného stavu je pro nezletilou „zcela ohrožující a nebezpečné“ (podle jeho názoru mj. proto, že s ohledem na velmi snadnou manipulovatelnost posuzované jsou „otázky péče o nezletilou v současné době ponechány v rozhodovací pravomoci matky posuzované“), potom přehlíží, že odvolací soud se rovněž náležitě zabýval tím, zda v životě nezletilé nastaly (nastávají) situace, v nichž by mohly být ohroženy její zájmy, zejména její zdraví, příznivý vývoj, řádná výchova či majetek. V této souvislosti dovedl, že žádná taková situace, „kterou by matka svým specifickým výkonem rodičovské odpovědnosti fakticky nevyřešila“ a kdy by „v důsledku takto nastaveného stavu (s převahou osobní výpomoci prarodičů) byly nějak významně ohroženy zájmy nezletilé“, v uplynulém období nenastala, a že proto zde (prozatím) „není žádný legitimní zájem (odůvodněný ohrožením

zájmů nezletilé při tomto výkonu rodičovské odpovědnosti), aby bylo do této situace ze strany soudu zasahováno“, a že „ze zjištěných skutečností, s přihlédnutím k věku dítěte a jeho aktuálním potřebám i potřebám v blízké budoucnosti, ani není důvod předpokládat, že by se tato situace zásadně změnila“. V neposlední řadě měl pro konečný úsudek odvolacího soudu význam i výše zmíněný důsledek případného omezení rodičovské odpovědnosti posuzované (matky nezletilé) v podobě pozastavení výkonu jejích rodičovských práv a povinností, což by – jak správně zmínil – „ze zákona vedlo ke koncentraci rodičovské odpovědnosti do rukou otce“, a matce „by pak náleželo jen právo vyplývající z pasivního nositelství rodičovské odpovědnosti“ se všemi důsledky z toho plynoucími pro vztahy v rámci širšího rodinného zázemí nezletilé.

25. Z uvedeného je zřejmé, že odvolací soud ve svých úvahách v otázce rodičovské odpovědnosti posuzované byl patřičně veden zájmem nezletilé na stabilizaci současné situace, která jí (prozatím) vzhledem k jejímu nízkému věku přináší prospěch a příznivě působí na její zdraví a vývoj, jestliže – jak rovněž v této souvislosti akcentoval – „prospívání nezletilé a dobrá spolupráce s matkou (jejími rodiči) na straně jedné, spolupráce s otcem a jeho rodiči na straně druhé je ve vztahu ke zdravotnímu stavu nezletilé dobře hodnocena i ošetřující lékařkou nezletilé“. Přes námitky dovolatele jsou odvolacím soudem uvažovaná hlediska vzhledem k okolnostem případu úplná a správná a poskytují náležitý podklad pro jeho závěr, že „v dané situaci (prozatím) není nutno výslovně zasahovat do rodičovských práv matky (posuzované) soudním rozhodnutím“, a nelze mu tudíž důvodně vytýkat, že rodičovskou odpovědnost posuzované ve vztahu k nezletilé AAAAA neomezil.

26. Nad rámec dovolací soud považuje za vhodné doplnit, že rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byla ponechána rodičovská odpovědnost posuzované bez jakéhokoli zásahu, nikterak nebrání orgánu sociálně-právní ochrany dětí (v daném případě Městské části Praha 4) v rámci pomoci poskytované osobám se specifickými potřebami (zde rodičům, kteří trpí mentálním postižením) na nezletilou AAAAA a prostředí, v němž žije, nadále dohlížet, a v případě, že by se poměry nezletilé změnily natolik, že by stávající stav již neodpovídal jejím zájmům a nepřinášel jí prospěch, dát k příslušnému soudu podnět k novému řízení o (přezkoumání) rodičovské odpovědnosti posuzované. I kdyby však k tomuto kroku (podnětu) ze strany orgánu sociálně-právní ochrany dětí nedošlo, není dosavadní stav neměnný (trvalý), neboť – jak bylo uvedeno výše – rozhodnutí soudu o rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti (zde matky nezletilé AAAAA) má toliko dočasný charakter. Při novém rozhodování o prodloužení doby omezení svéprávnosti matky nezletilé (K. M.) se tedy soud bude opětovně zabývat též její rodičovskou odpovědností ve vztahu k nezletilé AAAAA a tuto (nově) posoudí na základě okolností, které tu budou (nastanou) v době nového rozhodování. Rovněž bude povinen přihlížet zejména k zájmům nezletilé AAAAA s ohledem na její aktuální věk a také k možným důsledkům přijatého opatření na její rodinný život. Těmito důsledky by mohla být i výše popsaná koncentrace rodičovské odpovědnosti v osobě otce, která ovšem v první řadě předpokládá způsobilost (schopnost) otce k výkonu práv a povinností v rozsahu (případného) omezení rodičovské odpovědnosti matky. Proto teprve podle případných zjištění v tomto směru (především výsledku odborného posouzení způsobilosti otce vzhledem k jeho, v průběhu řízení zjištěnému zdravotnímu postižení) bude následně možno zvolit vhodné opatření tak, aby nový stav v zájmu nezletilé AAAAA mj. nenastolil mezi oběma rodinami pečujícími o nezletilou (i s ohledem na jejich dosavadní faktické vztahy) nepřiměřenou nerovnováhu a nepřinášel tak – jak důvodně akcentoval již odvolací soud – „v neprospěch nezletilé významný prvek nestability“.

27. Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu v části, v níž bylo rozhodnuto o rodičovské odpovědnosti posuzované, je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu věcně správný. Protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání V. M. (otce

nezletilé) podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.